

Становище

от доц. д-р Вацлав Дрбохлав

за представения от доц. д-р Живка Илиева Герговска дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките" на тема „Използване на Test-day модел за оценка на развъдната стойност, форма на лакационната крива и показатели за устойчивостта ѝ при черно-шарени говеда в България.

В основата на селекцията при популациите селскостопански животни стои оценката на развъдната стойност на отделните ѝ представители. Нейната точност е правопропорционална на темповете на генетичното усъвършенстване на популацията. Това важи с особена сила при тези видове животни, при които се прилагат предимно отворените системи на развъдните програми, към които спадат и прилаганите развъдни програми в говедовъдството. До скоро оценката на развъдната стойност в млечното говедовъдство се основаваше главно на реализираните продуктивни признания за нормална лактация. Напоследък във все повече развъдни програми се преминава към модели за оценка на развъдната стойност на база продуктивност за контролен ден. Самото им конструиране и приложение трябва да бъде предшествано от подробни и задълбочени проучвания, така че избрания модел да е с най-висока ефективност за съответната популация, съобразно условията при които тя реализира генетичния си потенциал.

Именно с тази задача, която е истинско предизвикателство, се е заела доц. Герговска като повече от 10 години тя целенасочено работи в тази насока. За това свидетелства списъка на научните публикации във връзка с представената дисертация. Първият от 13-те труда е публикуван през 2003 год. и на всичките тези научни работи Герговска е единствен или първи автор. Един от трудовете е публикуван в списание с IF. За отбележване е и интердисциплинарния характер на авторските колективи при колективните разработки.

Днес доц. Герговска ни представя завършена от тази си дейност – дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките“. Той е написан на 288 страници и е структуриран съобразно изискванията.

Уводът (2стр.) въвежда в проблематиката и насочва към целта на разработката.

Литературният обзор е написан на 82 страници. В него подробно се анализират различните подходи към моделите за

оценка на развъдната стойност, дискутират се предимствата и недостатъците на отделните модели и техните варианти. Обстойно се дискутира ролята на отделните фактори, които се включват в моделите, както и въпроса за оценката на развъдната стойност при съкратени лактации. Не малко място е отделено на лактационната крива като подробно и задълбочено се анализират факторите влияещи върху нейната устойчивост. Литературният стил на авторката улеснява възприемането на материала, което прави литературния обзор още по-ценен.

Целта на разработката е ясно поставена, като за нейното изпълнение са формулирани седем задачи.

В раздела „Материал и методи“ на 27 страници подробно са описани методите на работата, анализираните признаци, използваниите модели и софтуерни продукти при изпълнението на всяка една от поставените задачи. Като цяло е обработен значителен по обем материал, взет от 10 стада от различни райони на България и включващ 32 307 бр. записи на дневни контроли от 3591 лактации. Считам, че използваният масив от информация е напълно достатъчен за постигане на необходимата обективност и достоверност на получените резултати.

Разделът „Резултати и обсъждане“ (138 стр.) впечатлява с високата компетентност при анализирането и обсъждането на получените резултати. Те са представени в 48 таблици (от № 6 до №54) и 60 фигури и дават пълно основание на авторката да направи ясно и мотивирано обобщение на резултатите, което може да служи като ръководство на развъдните асоцииации при разработването на конкретните модели за определяне на развъдната стойност, както и да формулира 21 извода и 6 препоръки. Всички изводи се явяват като безспорен резултат от направените изследвания, повечето от тях са оригинални и с подчертан фундаментален и научно – приложен характер.

Списъкът на използваната литература включва 428 литературни източника, от които 33 са на кирилица. Установеното от цитираните автори много умело е използвано в литературния обзор и анализирано при обсъждане на получените резултати.

Солидаризирам се с представената от авторката „Справка за научните приноси от дисертационния труд“, а вероятно само скромността й е причина да не е отбелязан характера на тези приноси. Всички посочени приноси, по мое мнение, са оригинални и имат както теоретичен, така и научно-приложен характер.

Авторката представя спъсък на цитирания на свои трудове за последните 10 години. В списъка са посочени 34 цитирания на статиите, от които 4 бр. са на статии по дисертационния труд.

Без преувеличение мога да кажа, че с представената дисертация доц. Герговска значително „повдига летвата“ отразяваща нивото на дисертационните трудове в Аграрния факултет, с което неминуемо ще трябва да се съобразяват и бъдещите кандидати.

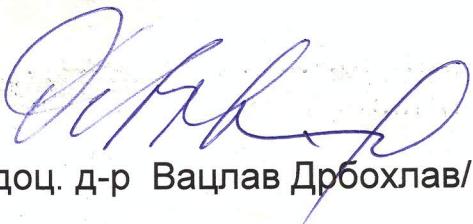
Допуснатите пропуски са по-скоро от технически характер. Напр. в списъка на литературата е прието научните списания да се изписват с пълното си наименование или пък съкратено, но по един и същ начин. В случая не е приет еднакъв стандарт при цитиране на литературните източници. Прецизирано би могло да бъде номерирането на разделите и подразделите в дисертацията, допуснати са, макар не много, машинописни грешки, в т.ч. при изписването на чуждите автори, при отбелязване на ранговете в табл. 34 и пр. Считам също така, че уводът завършва с изречение което не кореспондира с целта на разработката. Това става по-очевидно в автореферата, където непосредствено след увода следва раздел „Цел и задачи“.

В иначе безупречно подредените материали, предоставени във връзка с изготвяне на становището, липсва информация за участие в научни форуми и научни проекти на кандидата, които влизат в критериите за оценяване на кандидатите за получаване на научни степени и длъжности в АФ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Позовавайки се на актуалността на разработката, на значителния по обем материал обработен с помощта на съвременни методи и процедури, на задълбочения анализ на резултатите даващ възможност да бъдат обособени приноси и препоръки с висока фундаментална и научно-приложна стойност, както и на съответствието на представения дисертационен труд с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на Тракийския университет за неговото приложение, с пълна убеденост ще гласувам за присъждане на научната степен „ДОКТОР НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ НАУКИ“ на доц. д-р Живка Илиева Герговска.

Стара Загора
10.01.2014 г.

/доц. д-р Вацлав Дрбохлав/